

literatura
XAVIER ALIAGA

‘Permagel’, el debut narratiu d’Eva Baltasar, va esdevenir un fenomen literari inesperat però que responia a una certa lògica. ‘Boulder’, la continuació del que serà una trilogia, agita i remou la proposta de les heroïnes gèlides i antiempàtiques amb resultats tal vegada més esfèrics pel que fa a la narració i a la depuració de l’estil.

Mirar allà on la resta aparta la mirada

Boulder
EVA BALTASAR
Club Editor
Barcelona, 2020
Narrativa
145 pàgines

En algun moment dels molts mesos que *Permagel* corria de boca en boca, una persona relacionada amb el món del llibre em va dir que, en un altre segell sense tanta aura, la novel·la no haguera fet el mateix reeixit recorregut. És possible.

També ajuda un títol amb grapa i misteri, molt més eufònic que el *Permafrost* de l’edició castellana. Aquesta suma de coses, tanmateix, no explica per què la primerenca narració d’Eva Baltasar (Barcelona, 1978) va fer-se un forat tan considerable. Potser molta gent va connectar amb una protagonista àrida i no massa empàtica, una narradora sense embuts que articulava un discurs sense obturador ni prejudicis. Una lesbiana fora de norma, en certa manera. Afegirem també una escriptura esmolada, amb un punt abrupte i eixut, però no per això dessubstanciada.

Repasse les anotacions i subratllats que en vaig fer i em retrobe amb el plaer lector provocat per aquell personatge assilvestrat i la seua mirada antisocial sobre la institució familiar. La història no acabava d’estar del tot apuntalada, però es tractava d’un debut valuós. El que no va evitar que *Permagel* estiguera sotmesa al tipus de

distorsions de recepció crítica i lectora que provoca un èxit bastant concloent. Una literatura, així mateix, intensa, que abona reaccions emfàtiques de refracció o adhesió.

Com a part d’un tríptic que tancarà més endavant *Mamut*, la nova novel·la de Baltasar, *Boulder*, manté el títol en el camp semàntic dels cercles polars —en aquest cas un malnom que fa referència a les grans roques solitàries de la Patagònia— i ens presenta un altre personatge femení amb moltes arestes, una dona que fuig de Barcelona i acaba enrolada en la cuina d’un vaixell. Un personatge que cerca l’equilibri i la felicitat en l’absència de vincles i responsabilitats, en una manera d’entendre la solitud. L’enamorament d’una geòloga islandesa, Samsa, l’arrelarà a Reykjavík i li proveirà d’un cert hàbitat propi. Un espai d’independència que es veurà amenaçat per la necessitat de la parella de ser mare i, per sobre de tot, per la vivència d’una maternitat mística i exacerbada: “La maternitat de Samsa és exclusiva, no m’afecta, m’ha convertit en una exiliada”.

Novament, la narradora en primera persona li serveix a Baltasar per explicar fets, sensacions i sentiments des de la cruesa i l’estranyament, d’una

cinema

The peanut butter falcon és un film petit, sense grans girs ni escenes d'impacte, però un deliciós conte sobre l'amistat

televisió

Toni de la Torre ens recomana cinc sèries de Filmin per a aquest agost, com ara *Eden* o *Quan la pols es fa cendra*

estupefacció esquerra, asocial. Amb la qual, tanmateix, no deixes d'identificar-te en molts moments, sobretot quan s'enfronta a la construcció cultural ensucrada i hipòcrita al voltant de la maternitat. Així i tot, un tret molt marcat del personatge és la vivència de la sexualitat i del rol de gènere des d'una posició masculinitzada, una mirada simbolitzada en l'ús de l'arnès un artefacte sexual per a dones que reproduïx la penetració. Que es reflecteix també en l'amistat etflica i sincera de Boulder amb Ragnar, un individu rude i viscut. Una amistat amb un punt masculí que s'escapa del convencionalisme. "La nova feminitat evoca la vella masculinitat", resumia Vicenç Pagès.

Aquest perfil li ha costat a Baltasar alguna crítica bastant desenfocada en la línia de prosseguir l'equívoc d'atribuir a la literatura el paper de guia moral o pedagògica i no de mirall social deformat per la necessària creativitat, per la inventiva. La protagonista de *Boulder* potser no siga un model LGTBI canònic, però la seua carnalitat i els seus neguits i anhels són recognoscibles, funcionen com a artefacte literari. I aquesta nova història, que com *Permagel* posa sobre la taula les contradiccions humanes, potser sense acabar de furgar en la ferida, em sembla més interessant i atractiva. Fins i tot malgrat la fatiga de materials per tanta ambientació gèlida en la literatura catalana recent.

Baltasar, a més, hi incorpora una certa depuració estilística, rebla el clau de la concentració literària i la condensació argumental sense perdre les aptituds lapidàries ("L'absència de sexe humanitza com la malaltia") ni la mala hostia. El punt ferotge i la voluntat de remoure i provocar preguntes allà on la resta de creadors aparten la mirada o miren de gairó. La biga mestra d'un edifici en construcció que ja presenta una atractiva i controvertida façana.

@xavialiaga

ACN

L'ETERNITAT ENAMORADA
de JOSEP IGUAL
Premi Octubre Joan Fuster d'Assaig 2019

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en **www.tresiquatre.cat**